

Barbara Urszula Sanguszkowa

[autorka instrukcji wychowawczej](#)

[tłumaczka](#)

Ur. 4.2.1718,

Zm. 2.10.1791, Warszawa

Dane rodziców

Jakub Dunin ze Skrzynna (zm. 1730)

Marianna z Grudzińskich (zm. ok. 1725)

Wychowanie i wykształcenie

Po śmierci rodziców Barbara znalazła się pod opieką stryja Piotra Dunina oraz macochy Heleny z Potockich 1v. Bełchacka, 2v. Rybińska 3v. Morsztynowa.

[Pierwsza edukacja](#) prowadzona była pod okiem Heleny w jej pałacu w Winiarach koło [Nowego Korczyna](#). Barbara nauki pobierała także w bliżej nieznannej [szkole przyklasztornej](#), być może prowadzonej przez [wizytki](#), z którymi przez całe życie Sanguszkowa utrzymywała kontakty i wspierała finansowo.

Znała język francuski. Przetłumaczyła na język polski dzieło Philippe'a-Louisa Gerarda "Le Comte de Valmont ou Les egaremens de la raison [...] à laquelle on a joint deux lettres, l'une sur l'éducation des demoiselles", 5 vol. (Paris 1774) wydane pod tytułem "Chrabia de Valmont czyli obłąd rozumu. Listy wybrane y wydane... Przez Zaczę Weterankę", t. 1–2 (Warszawa 1788), którym poświęcono uwagę również zagadnieniu edukacji dziewcząt.

Etapy kariery dot. edukacji

Ze związku małżeńskiego z księciem Pawłem Karolem Sanguszką Barbara urodziła 11 dzieci. Wieku dorosłego dożyła trzech synów oraz trzy córki. Owdowiała księżna oddała się wychowaniu dzieci, zapewnieniu im kariery oraz aranżacji małżeństw.

Dla najstarszej z córek Anny, wychodzącej za mąż za Antoniego Barnabę Jabłonowskiego Barbara spisała swoją [instrukcję](#) wydaną pt. "Nauka matki córce swojej idacej za mąż dana" (Warszawa 1756), która była jeszcze czterokrotnie wznawiana (Lwów 1760; Warszawa 1763; Chełm 1772; Kalisz 1783). Ten cieszący się zainteresowaniem tekst zbierał spostrzeżenia i wskazówki skierowane do młodej panienki, która rozpoczynała życie w roli żony, matki i pani domu. Sanguszkowa zwracała w nim uwagę na wierność i oddanie małżonkowi, zaangażowanie w wychowanie i formację religijną potmóstwa oraz troskę o służbę i sprawy gospodarskie.

Fakty z życia osobistego

Małżeństwo zawarte w 1735 roku z księciem Pawłem Karolem Sanguszką, marszałkiem wielkim litewskim, wcześniej dwukrotnie żonatym, było dla Barbary szansą na awans. Po jego śmierci w 1750 roku Sanguszkowa pozostała wdową. Zasiadła jako dama prowadząca spotkania towarzyskie w duchu francuskich [salonów](#). Najczęściej spotykano się w rezydencji w [Lubartowie](#), [Zasławiu](#), a także w [Warszawie](#). Jej gośćmi byli m.in. Ignacy Krasicki, Jan Klemens Branicki, księżęta Czartoryscy, pisarka Elżbieta Drużbacka oraz liczni cudzoziemcy. Charakter spotkań oddają utwory stworzone przez gospodynię i jej gości, zapisane w tzw. sylwie lubartowskiej, przechowywanej w Archiwum Sanguszków.

Żyła w [XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Barbara Sanguszkowa, *Nauka matki córce swojej idacej za mąż dana*, Warszawa, 1756.
2. Archiwum Narodowe w Krakowie, Oddział na Wawelu, Kraków, Archiwum Sanguszków, rkps 1030, Barbara Sanguszkowa i in., *Sylwa lubartowska*.

Przedmiotowa

1. A. Jakuboszczak, *Sarmacka dama. Barbara Sanguszkowa (1718-1791) i jej salon towarzyski*, Poznań, 2008.

